

BAŞSAĞLIĞI

Odamız Meclisi Eski Üyesi

Eyüp M. Karadayı'nın

vefatını büyük bir teessürle öğrenmiş bulunuyoruz.

Merhuma Allah'tan rahmet,
ailesine ve camiamıza başsağlığı dileriz.

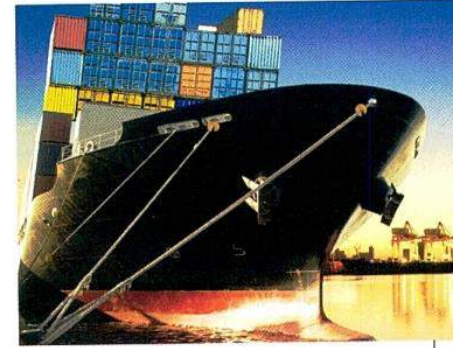

**İSTANBUL
SANAYİ ODASI**

PARA | HABER

İkinci çeyrekte herkes çok umutlu

Türkiye ekonomisi ilk çeyrekte yüzde 2.6 daraldı ama ikinci çeyrekte ciddi bir toparlanma bekleniyor. İş dünyası temsilcileri de ikinci çeyrekte çok umutlu. Turizm ve ihracattan çok olumlu sinyaller geliyor... RAHİME BAŞ UÇAR

TÜRKİYE ekonomisi yılın ilk çeyreğinde, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 2.6 daraldı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Ocak-Mart 2019 dönemine ilişkin gayrisafi yurtiçi hasıla verisini de açıkladı. Üretim yöntemiyle GSYİH tahmini, 2019 birinci çeyreğinde cari fiyatlarla yüzde 16 artarak 914 milyar 699 milyon TL oldu.

Gayrisafi yurt içi hasılayı oluşturan faaliyetler incelendiğinde, 2019 birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre tarım sektörünün toplam katma değerinin yüzde 2.5 arttığı görülüyor. Buna karşın aynı dönemde sanayi sektörü yüzde 4.3, inşaat sektörü yüzde 10.9 daraldı. Ticaret, ulaştırma, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerinin toplamından oluşan hizmetler sektörünün katma değeri ise yüzde 4 azaldı.

Geçen yılın ilk çeyreğinde yüzde 7.8 büyüyene ekonominin yüzde 2.6 daralması, potansiyelin kullanılmadığını gösteriyor. İş dünyası ilk çeyrekteki olumsuz tablonun ikinci çeyrekte değişmesini ve büyümeye geçilmesini bekliyor.

"TABLO DEĞİŞECEK"

Ankara Ticaret Odası (ATO) Yönetim Kurulu Başkanı Gürsel Baran, "Dünyada ve iç piyasadaki gelişmeler ekonomik büyümede daralma yaşanacağını gösteriyordu. Beklenenden daha düşük düzeyde bir daralma görüldü. 2.6 oranının ekonomik daralma-

Gürsel Baran

nın en dip noktası olduğunu düşünüyor ve bundan sonra ivmenin büyümeye döneceğine inanıyoruz" diyor. Sanayi sektöründeki daralma oranının yüzde 4.3 olduğunu hatırlatan Baran, bu tablonun yılın ikinci yarısından itibaren değişeceğini ifade ediyor. Baran sözlerini şöyle sürdürüyor:

"Geçen yılın ortalarında başlayan süreç nedeniyle ekonomik daralma yaşayacağımızı biliyorduk. Vaktinde alınan tedbirler ülke ekonomisini daha büyük bir küçülmeden kurtardı. 2.6 oranının ekonomik daralmanın en dip noktası olduğunu düşünüyor ve bundan sonra ivmenin büyümeye döneceğine inanıyoruz. Katma değeri yüksek üretime yönelik finansman desteği başta olmak üzere, istihdam ve ihracata yönelik destekler etkilerini göstermeye

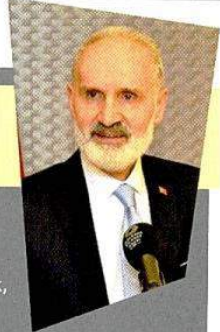

Şekib AVDAGIÇ / İTO Başkanı

“Tek odağımız ekonomi olmalı”

Ekonomide 2019'un ilk çeyreğinde her ne kadar geçen yılın aynı dönemine göre beklentiler paralelinde 2.6 daralma yaşansa da, çeyreklik bazda büyümeye geçildiğini görüyoruz. Büyümenin alt başlıklarına baktığımız zaman, bu yılın ilk çeyreğinde 2018 yılı son çeyreğine göre yüzde 1.3 büyüme sağlanmasını, ekonominin yeniden bir toparlanma sürecine girildiğini göstermesi bakımından önemli buluyoruz. Özellikle imalat sanayinde çeyreklik dönemde yüzde 3.4 gibi yüksek bir oranda artışın yaşanması, bu performansı daha da anlamlı kılıyor. Memnuniyet verici bu gelişmenin, yılın ikinci çeyreğinde de devam etmesini bekliyoruz. Özellikle tüketim harcamaları ile yatırım eğiliminde olumlu trendin, ikinci çeyrek büyümesine daha fazla katkı vereceğini tahmin

ediyoruz. Kur tarafında istikrarın sağlanması, özel sektörün uygun maliyetle finansmana erişimi ve bütçe performansının artırılmasına bağlı olarak, büyümenin yılsonunda, beklentilerin de üzerinde makul bir düzeyde gerçekleşebileceğini tahmin ediyoruz. Türkiye bütün kesimleriyle birlikte ekonomiye odaklanmalı. Türkiye'de ekonominin büyüme rüzgarları tekrar esmeli. Bunu da hep birlikte başaracağız. Ülke olarak sahip olduğumuz eforu ekonomi dışı alanlarda tüketmemeliyiz. İş dünyası olarak biz, seçimlerin geride kalmasıyla birlikte artık tek odağımız ekonomi olmalı diye düşünüyoruz.

başlayacak. Küresel ekonomideki yavaşlamaya rağmen ihracatımızın artıyor olması umut verici. Türkiye ekonomisinin temelleri sağlam. Dünyadaki tüm gelişmelere ayak uyduran, yeniliklere açık, dinamik, üretici bir özel sektörümüz var. Herkesin bu süreçte üzerine düşeni yapacağına ve Türkiye'nin en gelişmiş ilk 10 ekonomi hedefiyle büyümeye devam edeceğini inanıyoruz.”

“PERAKENDE İYİ GİDİYOR”

Birleşmiş Markalar Derneği (BMD) Başkanı Sinan Öncel, perakendenin yılın ikinci çeyreğinde satışlarını artırdığını belirterek sözlerine başlıyor. Perakendedeki hareketliliğin üretimi de olumlu etkileyeceğine inanan Öncel, değerlendirmelerini şöyle sürdürüyor:

“Bayram alışverişi, turizmdeki hareketlilik, karne tatili öncesi yapılan alışverişler, Anneler ve Babalar Günü alışverişleri nedeniyle perakende ikinci çeyrek satışları iyi gidiyor. Güzel bir dönem geçiriyoruz. Perakende,

halkın nabzını en iyi tutan sektördür. Haziran ayı tamamlandığında yüzde 20'lik bir artış görebiliriz. Özellikle sahil bölgelerinde turizm çok canlı. Turizm, bu yıl ekonomiye can simidi olacak. İhracat ise ikinci kaldıraç. Yeni havalimanına perakende sektörü ciddi yatırım yaptı. Gidişatı buradaki mağazaların performansından da görebiliyoruz.”

İHRACATTAN DESTEK

Yılın ilk çeyreğinde üreticiler, iç piyasadaki daralmayı ihracata yönelerek aşmaya çalıştılar. Bu nedenle söz konusu dönemde ihracatın büyümeye yüzde 9.5'lik pozitif katkısı oldu. Ocak-Mart 2018 döneminde mal ve hizmet ihracatı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 9.5 artarken, mal ve hizmet ithalatı ise yüzde 28.8 azaldı. İş dünyası temsilcile-

ri, yılın ikinci çeyreğinde de ihracatın büyümeye pozitif etkisinin sürmesini bekliyorlar.

Istanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Hamaratlı Tekstil Yönetim Kurulu Başkanı **Irfan Özhamaratlı**, hazır giyim sektöründe ikinci çeyrekte ihracat odaklı bir büyüme olacağını öngörüyor. İhracat tarafında taleplerde ve siparişlerde artış olduğunu belirten Hamaratlı'nın değerlendirmeleri şöyle:

“Brexit olasılığı üçüncü çeyrek ve sonrası için risk oluştursa da ikinci çeyreği etkilemeyecektir. Yurtdışında mağazalaşma ve markalaşma çalış-

malarının artmasına bağlı olarak markalı ihracatımızın katma değeri artırmaya memnuniyet verici. Tasarıma yapılan yatırımlar da sektörün rekabet gücünü ve büyümesini destekler nitelikte. Hazır giyim sektörü, dünya pazarlarında rekabet gücü en yüksek sektörlerimiz arasındaki yerini güçlenerek koruyor.”

“BİRİKMİŞ TALEP VAR”

Mermerler Şirketler Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Yüksel Mermer de tüketicinin

‘beklemede’ olduğunu vurguluyor. Konut ve otomobil gibi alımlarda bekleme psikolojisinde olan tüketicinin seçimlere kilitlendiğini söyleyen Mermer, “Sanki genel seçimmiş gibi bir hava var.

İstanbul'a belediye başkanı seçilince ülke politikası değişmeyecek” diyen Mermer, seçimlerden sonra birikmiş ve ötelenmiş talebin devreye girebileceğini kaydediyor. Mermer değerlendirmelerini şöyle sürdürüyor:

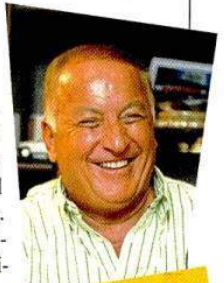
“İkinci çeyrek birinci çeyrekte daha iyi olacak. 23 Haziran'dan sonra piya-

Irfan Özhamaratlı

Sinan Öncel

Yüksel Mermer

PARA | HABER

saların biraz daha rahatlayacağını düşünüyorum. Şu aralar ihracat piyasaları kurtarıyor. Vergi indirimleri de faydalı oldu. Vergi indirimlerinin yılsonuna kadar uzatılması faydalı olur.”

Alican Duran

Karton Ambalaj Sanayicileri Derneği Başkanı Alican Duran ise, “İkinci çeyrek, birinci çeyreğe göre daha hareketli geçiyor” diyor. Büyüme olmasını bekleyen Duran, “Ortalama yüzde 10-15 civarında bir büyüme olabilir. Ayrıca 2018’e göre daha iyi olmasını da bekliyorum. Ortam daha istikrarlı. İhracat ağırlıklı bir talep var. Konut, otomotiv gibi alanlarda daralma olmasına rağmen bizim ağırlıklı hizmet verdiğimiz hızlı tüketim ürünlerinde daralma yok. Temel ihtiyaç maddelerinden bir kısıntı yapılmıyor” şeklinde konuşuyor.

“DARALMA UZUN SÜRMEZ”

İnşaat sektöründeki daralma da son yıllarda ekonomide sıkıntıya neden oluyor. Yılın ilk çeyreğinde yüzde 10.9 daralan inşaat sektöründeki durgunluk inşaatla bağlantılı imalat sanayisi alt sektörlerini ciddi şekilde etkilemekte. ATO Başkanı Gürsel Baran, “İnşaat sektörü ekonominin lokomotifidir. Yaklaşık 200 sektörü etkiliyor. Sektördeki bu daralma uzun sürmeyecektir. Çünkü ülkemizde 5 milyonun üzerinde sağlıklı konut olduğu belirtiliyor ve bir kentsel dönüşüm süreci yaşanıyor” diye konuşuyor.

Mobilya sektörü de KDV indirimlerine rağmen inşaat sektöründeki yavaşlama nedeniyle istenilen oranda canlanamadı. Doğtaş Mobilya Yönetim Kurulu Başkanı Davut Doğan, “Mobilya sektöründe küçülme olduğu ortada” diyerek sözlerine başlıyor. Sektörde KDV indirimlerine rağmen yeterince canlanmanın yaşanmadığını söyleyen Doğan, şöyle konuşuyor:

“Sektörde iki halka açık şirket var. Biri bizimki. TL bazında ilk çeyrekte yüzde 10 büyüdük. Enflasyon dikkate alındığında bu yüzde 10-20 arası bir küçülme demek. İndirimlere rağmen sektör canlanmadı. Sektörde yüzde 10-15 daralma olduğunu düşünüyorum. Bu konut sektöründeki yavaşlamayla doğrudan orantılı. Normalde nisan ayında düğün alışverişi başlardı. Bu yıl insanlar KDV indiriminin son gününe, 30 Haziran’a kadar bekleyecek gibi görünüyor. İstanbul seçimi, Türkiye seçimi gibi bir havada geçiyor. Bu nedenle seçim de alışveriş kararında etkili oluyor. Tüketici beklemede. Bizler de seçimden sonra işlerin açılmasını ve KDV indiriminin kalıcı olmasını bekliyoruz.”

Davut Doğan

Nurettin ÖZDEMİR / ASO Başkanı

“Gerçek performansımız bu değil”

Küresel finansal kriz sonrasında Türkiye'nin ilk çeyrekler bazında ortalama büyüme oranı yüzde 7.1'dir. Geçen senenin ilk çeyreğinde yüzde 7.4 gibi ciddi bir büyüme performansı gösteren Türkiye ekonomisinin 2019'un aynı döneminde yüzde 2.6 oranında daralması, ülkenin gerçek performansının bu olmadığını bize söylemekte. Yapısal tedbirlerin hayata geçmesi, para ve sermaye piyasalarında uygulamaya konulan adımların beklenen sonucu vermesi ve en önemlisi Türkiye'nin risk primini yükselten olumsuz dış politik gelişmelerin son bulmasıyla ekonominin çarkları yeniden dönecektir. Sanayinin ilk çeyrekte yüzde 4.3 ile Türkiye genelinin üstünde daralması dikkat çekici. 2009'dan bu yana ilk çeyrekte her yıl büyüme gösteren Türk sanayisi, aradan geçen dokuz senenin sonunda ilk kez küçüldü. Yakın dönemde açıklanan İVME Finansman Paketi, KGF destekli krediler başta olmak üzere sanayicilerin finansmana erişimini kolaylaştıracak her türlü tedbir bu dönemde üreticilerin ayakta kalması açısından önemli. İç talepteki yetersizliği dış pazarlara yönelerek aşmaktan başka çaresi olmayan imalatçılarımız için ihracatın yalnızca bir ihtiyaç değil, aslında bir gereklilik olduğunu bu günlerde bir kez daha görüyoruz. İlk çeyrekte ihracatın büyümeye yüzde 9.5'lik pozitif katkısı bu durumu teyit ediyor.

Ender YORGANCILAR / Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) Başkanı

“Üretim ve ihracatla büyümeliyiz”

Türkiye ekonomisi 2018 son çeyreğinin ardından 2019 ilk çeyreğinde de küçülmüş yani ekonominin resesyonda olduğu netleşmiştir. Bu gelişmenin gerisinde, 2018'den devir alınan kötü miras kadar 2018 ilk çeyreğindeki yüzde 7.4'lük büyümenin getirdiği baz etkisi de bulunmakta. Nüfusu her yıl yaklaşık bir milyon kişi artan, 4 milyonu aşkın Suriyeli sığınmacıya bakan ve oldukça büyük miktarda dış borç faizi ödemek zorunda olan bir ülke için bu gelişme endişe verici. Zira, pasta küçülürken bunu paylaşmak için bekleyenlerin sayısı artmakta, bu da refah kaybı anlamına geliyor. Veriler göstermektedir ki Türkiye, dış kaynak girişinin imkan verdiği tüketim ve inşaatla büyümeyi, üretim ve ihracatla büyüme ile ikame etmeli. Aksi halde, dış borçların üretimle, yani gelir yaratarak değil, servet stokunun yabancılara satılmasıyla ödenmesi gerekecek. Bu ise uzun vadede ülkemizin kalkınmasını olumsuz etkileyecek.

ÇOK ACI KAYBIMIZ

Istanbul Sanayi Odası'nda uzun yıllar hizmet vermiş,
Derneğimiz Yönetim Kurulu Başkanı
çok değerli ve güzel insan

EYÜP KARADAYI'nın

vefatından dolayı derin üzüntü içindeyiz.

Merhuma Tanrı'dan rahmet,
ailesine, sevenlerine ve tüm sevdiklerine
başsağlığı ve sabırlar dileriz.

TOBEM-DER

Sanayi ve Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve
Birlik Emeklileri Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği
Yönetim Kurulu